

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Csendőr az esküdtszéki tárgyaláson.

(Vége.)

Figyelemmel arra, hogy nagyon sokan vannak, a kik még esküdtszéki tárgyaláson részt nem vettek, czél szerűnek tartom röviden még a vád- és védőbeszédre is kiterjeszkedni.

A bizonyítási eljárás (tanukiballgatás) befejezését követi az ügyész vádbeszéde. Ezt követik a védőbeszéd, ntána előterjeszti az elnök rezüméjét. (kioktatja az esküdteket), a melynek meghallgatása után az esküdtek határozathozatalra vonulnak vissza. A verdikt kihirdetése után a bíróság visszavonul az ítélet meghozatalára, a melyet az elnök kihirdet és ezzel a tárgyalás befejezést nyert. A leirt tárgyalás fénypontja dr. Gergics kir. ügyésznek gyönyörűen megkonstruált háromórás vádbeszéde volt. A hallgatóság visszafojtott lélekzettel, halotti csendben hallgatta végig az érvek egész seregének rendkívül disztinált összeállítását; gyönyörködött abban az ékesszólásban, a melynek Gergics nagy mestere s a mikor beszédét — appellálva az esküdtek lelkiismeretére — befejezte, mindenki szentül meg volt győződve arról, hogy az esküdtek — ha nem is az összes vádlottakra nézve — de feltétlenül marasztaló verdiktet fognak hozni.

Főbb vonásokban ezeket mondotta :

— Három embernek teljesen azonos körülmények között, ugyanazon forrásból eredő halála ennek a bűnpörnek az anyaga. De ez a három eset csak azon kevesek közé tartozik, melyeket a mérgekverők bieneiből felderíteni sikerült.

Azt hiszem, hogy a főtárgyalás adatai mindenkit meggyőztek arról, miszerint ezen bűntények titkos rugója egyedül a *kapzsiság, üzleti vállalkozás*. Gerzsán Mária nem szabó t árak mellett dolgozott; a méreg ára mindig a vevő anyagi viszonyaihoz alkalmazkodott.

A vagyontalanok kevésbé felvilágosult társadalmi rétege legbiztosabb talaja a mérgezéseknek. A szenvedélytől elvakult ember nem mer csekély pénzért ölni, mert szerne előtt áll a bitófa. De ez a minden emberi érzésből kivetkőzött néember mit sem törődött egy emberellett s tettét nem is igyekezett valami nagyon titkolni! Utasítást adott «ügyfeleinek», mikép használják azok az orvosságot, a melyet nyomon követett a halál.

Kétséget kizárólag meg lehet állapítani, hogy Kisteleken volt egy olyan hely, a hol olcsó pénzért bárki is feltétlenül ható mérget szerezhetett be... Gerzsán Mária boszorkánykonyhája volt ez a hely. *Ha valakinek utjában volt valaki, csak «Mari néni»-hez kellett fordulnia s a perpatvar arzénméreggel hatásosan be volt fejezve.*

A védelem már a tárgyalás során is különösen *Németh* Mózes örmester és *Pálinkás Jánosné* vallomásába kapaszkodott. *Németh* egy igazi csendőr szívósságával és kötelességtudásával oldotta meg nehéz feladatát s hogy e bűntény felderítésében éppen *Pálinkásné*t használta fel, mert őt találta erre a legalkalmasabbnak, azt ő neki hibául felróni nem lehet és nem szabad, mert ezen a téren a nyomozó csendőr saját belátása szerint jár el. Hogy *Pálinkásné* nem valami korrekt uriasszony, az teljesen irreleváns.

Jellemezte azután az ügyész a többi tanuvallomásokat.

Elővezetettük börtönéből *Szerencsés Fekete Verát* a kiről az ujságok azt a birt terjesztették, hogy Gerzsán Mária előtte beismerte rettenetes bűnét. S mi történt? Ideállott, hogy ékes vallomást tegyen Gerzsán Mária *ártatlanságáról*. Ez a női bandita beugratta az ügyészeget. Huszonhárom évet ült már hőtönben ez a nő; elég tapasztalata van tehát ily szereplésre. Nyilvánvaló czélja az volt, hogy tanuvallomásával «büszkélkedjék», ravaszul azt akarván bizonyítani, hogy a kisteleki halálába oly távol áll ettől a bűntügytől, akárcsak a római pápa!

Az orvosszakértőket arra nézve faggatta a védelem, hogy bár az országos vegyész — a kinek szaktudása előtt mindenki meghajolni kénytelen — a hullarészekben talált ugyan arzént, még pedig annyit, a mennyi egy ember életének kioltására teljesen elegendő, nem-e okozhatta exhumáltaknál más körülmény a halált?

Ez éppen olyan, mint a mikor az utszélén holtan találnak egy embert, a kinek golyó van a hasában s mégis azt kérdezik: ugyan mibe hallhatott bele a szerencsétlen?

Az a körülmény, hogy a kisteleki halottkém, a kinek tnlajdonképeni foglalkozása éjjeli őr, az egyik halálesetben *vizkört* állapított meg, teljesen lényegtelen és zavarólag egyáltalán nem hathat.

Ebben a bűnperben szánalomra, érzékenységre, irgalomra appellálni nem lehet. Itt a szívnek csak az a

Első magyar vill. oróro
borend. hangszer-gyár
honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a *Ludovika Akadémia* hangszerszerkesztője, az
Oeskal és a szabadalmazott *Rákóczi tarogató* feltalálója. Budapest, Lános út-utca 5. Gyárt: *Óntóhá-utca 2.*
Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fúvó hangszereit és alkatrészeket. *Harmonikák* oróro
pustittathatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítását olcsón eszközöltetnek. Argyérek minden hang-
szerről külön küldetik. *Magyarország legünnepesebb vonós és fúvó hangszereit gyárt.*

STOWASSER JÁNOS

osás ári és királyi udvari szállító,
a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir.
Ludovika Akadémia hangszerszerkesztője, az
Óntóhá-utca 2.
Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fúvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák oróro
pustittathatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítását olcsón eszközöltetnek. Argyérek minden hang-
szerről külön küldetik. Magyarország legünnepesebb vonós és fúvó hangszereit gyárt.

szerep juthat, hogy sajnálja az elpusztultakat, a kik rettenetes kínok között multak. Olcsó volt Kisteleken az élet, akárcsak a — rongy.

Kérem önöket — fejezi be az ügyész az esküdtekhez intézve szavait — *legyenek igazságos, de szigorú bírái ennek a bünpernek!*

Délután három óraker a védőbeszédre került a sor. Elsőnek Huszár dr. Gerzsán Mária védője szólalt fel. Védői tisztét az egész tárgyaláson át teljes odaadással — mondhatni — túlságba menő rigorozitással teljesítette. Támadta a védelemre hátrányos tanukat egyenként és összevéve s túlbuzgóságának tulajdonítható, ha nem tudott annyi szimpátiát kelteni, a mennyit fáradsága révén megérdemelt volna.

Hevesen megtámadta Németh őrmestert, mint hivatalos egyént s kijelentette, hogy tulajdonképen a főtárgyaláson semmi helye.

Az emberi lélek defektusairól beszél. Az ember — folytatja — rendszerint élő emberekkel viaskodik; Kisteleken azonban nem csak eleven ember vette fel a küzdelmet felebarátjával, hanem segítségül hívta a boltakat is. Egy névtelen levél alapján indult mega harc, a mely 3 embert juttatott a vádlottak padjára, a kik mind a legrettenesebb bűnnel, gyilkossággal vannak vádolva. E gyűlölködő harc bírét az ujságok szétküldték az egész országban s védenczemet ma széles ez országban mindenki *halálbábá*-nak, szerény, mondhatni nyomorult lakását *boszorkánykonyhá*-nak titulálja. Ellenszenvvel viseltetik mindenki iránta, akár ismeri a vádbeli cselekményt, akár nem. A frappáns szavakkal dobálózó közvélemény reám is csapott, a mikor Gerzsán Mária védelmét elvállaltam, holott én Istennek tetsző munkát végzek, a mikor a *közvélemény üdözlút* védem.

Háromszoros gyilkossággal van vádolva Gerzsán Mária. Ám én igaz világításban akarom a vád és védelem ta uit Önök elé állítani, tisztelt esküdt uraim, kérve Önöket, hogy csakis az igazsághoz hiven mérlegeljék, bírálják el az ügyet.

Az első és — mondhatni — főkoronatanu, Németh Mózes csendőrőrmester. Az ő foglalkozása: *mindenképen bűnöst találni, hogy a saját előmenetelét biztosítsa, hogy mesterré avassák a remélő csizmadit.* A csendőri nyomozás alapja tehát nem lehet mindenkor igazságos, célja pedig a hány, annyiféle. Németh Mózes Pálinskásné által védenczemet kelepezébe csalta oly módon, a mely nélkülöz minden emberi tisztességet. De mit törődik ezzel a csendőr? Tisztesség ide, becsület oda, ő kivetette bálóját Gerzsán Marira s célját el akarta érní minden áron. Felhasznált minden eszközt, válogatás nélkül, hiszen *ezól szentesíti az eszközöket.* Egy méhmagzat elhajtásával gyanúsított asszonyt bérelt fel *spión*-nak, a kit pénzelt is, csak hogy beszerezhesen olyan bizonyítékokat, a melyek szerinte elégségesek ahhoz, hogy egy eddig büntetlen elééletű 60 éves

őreg asszonyt börtönbe juttathatnak. De a nyomozás során is sok szabálytalanságot követett el és nem tett *előzetes* jelentést az ügyésznek, a mely szintén nem tiltotta őt el a spitzlirendszer alkalmazásától. Kémmei dolgozott Németh őrmester! Hogy egyezhető ez össze a csendőri becsülettel? Bizton tudom, hogy ha Németh felettes hatósága tudomást szerez erről, feltétlenül felelősségre fogja vonni.

Mint már említettem az ügyész sem tiltotta el az őrmestert ettől a csúnya játéktól, ettől a perrendellenes eljárástól s *nem gondolt, arra, hátha ez az eljárás komoly veszedelemmel jár.*

A tanuvallomások során Pálinskásné maga vallotta be azt, hogy férje őt a róla elterjedt pletykák miatt üldözi. Mi történik akkor, ha Pálinskásné a javasasszonytól kapott méreggel elpusztítja saját férjét? Hitvesgyilkosság, tisztelt esküdt urak, a kir. ügyész és a csendőrség asszisztálása mellett!

Ilyen erős tenorban folytatia Huszár dr. háromórás védőbeszédét, a melyet következőleg fejezett be:

— Esküdt uraim! Gyilkosságban bűnösnek mondani ki valakit, ez annyit jelent, mint halálra ítélni az illetőt! Veghetetlen, óriási sulyu felelősség vár önökre, a mikor verdiktjüket fogják kimondani. Ne szólaljon meg az Önök lelkében a bosszuállás hangja, vezesse Önöket szívük, józan belátásuk és igazságszeretetük, a mikor határozni fognak élet és halál felett. Esküdt uraim!... Vigyázzanak!

Papp Róbert dr., özv. Lévai Józsefné védője arra helyezi a védelem súlypontját, hogy semmiféle bizonyíték nincs arra, hogy védencze férjét, a kívül 34 évig együtt élt, méreggel ölte volna meg.

Ténynek kell elismerni azt, hogy Lévai hullájában arzént találtak, de hogy mi úton-módon jutott Lévai testébe, arra nemcsak, hogy nincs semmiféle tárgyi bizonyíték, de ezt még csak gyanítani sem lehet. Hollós dr. ismert orvosi szaktekintély véleménye szerint az arzénmérgezés minden körülmények között *hasmenéssel* jár. Már pedig Lévai halála előtt hét napig, tehát egész betegségének ideje alatt *székszorulásban* szenvedett s ezért rendelt neki kezelő orvosa beöntést, a mely azonban hitelt érdemlő tanuk vallomása szerint teljesen kárba vezett, mert belei — haláltusája miatt — nem fogadták be a beöntést.

Bírálat tárgyává teszi a nyomozást vezetett Németh őrmester eljárását, a nélkül, hogy sértő szavakat használna. Egy óras beszéde végén ezzel fordul az esküdtekhez: *Nem a jó indulatukra, hanem igazságérzetükre apellálók és kérem védenczem felmentését.*

Utolsónak szólalt fel *Kovács István dr.* ügyvéd, özv. Sisák Györgyné védője. Előadása közvetlen, tárgyilagos, nem mesterkél. Lassan, szabatosan csoportosítja érveit s csodálatos, mégis kiérzik beszédéből, hogy védenczét félti, jöllehet oly meggyőzően bizonyítja ártatlanságát a milyenre csak elsőrendű védelem képes. Özv. Sisáknét a

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem **Beretvás-pastillát** használjon azonnal

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten, Orvosok által ajánlva, Három dobozál ingy. postai szállítással.

A magyar gárda palotája Bécsben a Hofstaalstrasseben.

tanuk szerelmes, ledér asszonynak festették le s ezt az ilyen tárgyalásoknál szinte döntő erejű tényt szépiteni nem lehet, még azzal az ékesszólással, azzal a közvetlenséggel sem, a mely kiváló tulajdona ennek a neves ügyvédnek.

Beszédét a következőképen fejezi be:

— A mikor védenzem sorsát a tisztelt esküdt urak igazságszeretetébe, jóindulatába ajánlom, kérve kérem önöket, gondolják meg, hogy az anya gyermekeit, két szerencsétlen, ártatlan és önmagukkal még tebetetlen gyermek pedig természetes támaszát, ápolóját, édes anyját kéri vissza önöktől!...

Kötelességemnek tartom még megemlékezni *Pókai Elek* táblabíró, elnök rezüméjéről, a mely kiemelkedő momentuma e nevezetes tárgyalásnak.

Szép szónoklatokban bővelkedett e tárgyalás, de ez a rövid, alig 15 perces beszéd a maga egyszerűségében, keresetlenségében mégis frappáns hatásu volt. A gyilkosság definiálása, a bűnsegéd, bűnrészes és felbújtó fogalmainak magyarázata oly mély jogi tudásra vall, a melyet végig hallgatni élvezet volt és ezt az élvezetet egyedül csak az a tudat rontotta meg, hogy a tárgyalás most jutott ahhoz a fordulóponthoz, a hol eldől bárom embernek élet-balál kérdése.

Az esküdtek verdiktjét és az ítéletet a bevezető sorokban már közöltem és ezzel befejeztem közleményemet.

*

Mint minden nagyobb szabású tárgyalás, ez sem nélkülözötte természetesen azt az ősbumort, a mely a magyar népnek sajátossága.

Egy nagyot halló anyókát kérdez ki az elnök. Erősen kell kiabálnia, a mig megérteti vele a kérdést. Később kiderül, hogy az anyóka ellen sikkasztás büntette miatt bűnvádi eljárás van. Valami adóügyben ugyanis foglalts volt nála, de nem fizetett. Arverésre került a dolog, de a lefoglalt tárgyaknak már csak a bült belyét találta meg. Az anyóka tudatlanságában eladta azokat.

— Néni — szolt az elnök — magát az ügyész úr (történetesen ugyanaz az ügyész szerepelt mind a két ügyben) sikkasztás büntetével vádolja! Az anyóka a sikkasztás alatt az ő fogalmai szerinti becselenséget ért s fejcsóválva, igazi, hamisítatlan «szögedi» tájszólásban rezignáltan mondja:

— Óh! a szömtelen!

— n.

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

A 344 pitykés szoknya.

Irta: Máthé Miklós törzsermester.

Sohase bitte volna Schönlieber Gergelyné czeplédbérczeli lakos, hogy valamelyik dunnaczihája az ifj. Kolompár Juli ünneplő ruhája lehessen valamikor. Pedig

az lett. Még pedig, vagy a disz és feltűnés iránti előszeretéből, vagy csak, hogy felismerhetlenné tétessék, 344 drb színes porcellánpitykével körülteremtettéve olyan diszes szoknya lett belőle, hogy maga a más-különben igen szemrevaló cigánymenyecske is ünneplő ruhának szánta ezt a nem igaz uton szerzett ruhadarabot.

A csendőrség azonban, ez a legnagyobb ellenségük, éppen akkor, midőn már szülőfalujában akart benne diszelegni, beleavatkozott a dologba s a Juli legnagyobb szomorúságára, még mielőtt a rokonok is láthatták volna, levette vele és elkobozta a diszes ruhadarabot.

De még ennél is nagyobb baj volt az, hogy nemcsak a szoknyát, hanem az annyira kellemes szabadságot is jó ideig nélkülöznie kellett, mert a rájuk derített többrendbeli betöréses lopás és egy gyermekgyilkosságért való hűnhődés végett, társaival együtt, a szolnoki kir. ügyészségbe került.

A szolnoki kir. törvényszék esküdtbíróága a többrendbeli nyolcsötöt körülményekre való tekintettel, a részben beismeréssel, részben pedig a bűnjelekkel és tanuvallomásokkal beigazolt bűncselekményekért 13 évvel hosszabbította meg Juli életét. Szerelmesét: a vele csak amugy cigánybiten élő Bozsányi Ferenczet pedig, nehogy ez idő alatt hűtlen lehessen a minden tekintetben hozzáillő cigányszépséghez és mert a bűne is nagyobb volt, 15 évig tartó fegyházra ítélte.

De fegyházi ellátásra kerültek rajtuk kívül a banda többi tagjai is, a mennyiben idősb Farkas András hat évre, Lakkatos János pedig nyolcz évre lettek megfosztva az arany szabadságtól; míg orgazdáik: Eszes Réza és Csizmadia Mária hat, illetve nyolcz havi börtönnel bünhődtek a vagyonbiztonságra káros cselekményükért.

Ezeket előrebozsátva, a következőkben ismertetem ennek a cigánybandának elítélése alapját képező s két hét alatt kiderített bűncselekményeit:

Mult év április 2-án panaszt tett Schönlieber Gergely czeplédbérczeli lakos az írsai örsön, hogy lakásába sznap virradóra ismeretlen tettesek a kifeszített ablakon át bebatoltak s onnan 140 K készpénzt és 464 K értékű ágy- és ruhaneműt elloptak.

Megemlítette panaszos még azt is, hogy ugyanakkor éjjel s valószínűleg ugyanazok a tettesek Wolf Györgyné és Szalkai András ottani lakosok lakásába is megkísérelték a betörést, de mind a két helyen észrevették s elriasztották őket.

Hogy a tettesek kik lehettek, arra nézve panaszosnak még ekkor semmi gyanuja nem volt. De, hogy mégis mondjon valamit az ez irányban hozzá intézett kérdésre, hát megjegyezte, hogy csakis helybeli és az ő lakás viszonyaival ismerős egyének lehettek a betörők, mert «másként» nem tudhatták volna, hogy ők a belső szobában alusznak s hogy az ettől a konyha által olválasztott utcaizai, úgynevezett tiszta szobában éjjel senki sem szokott lenni.

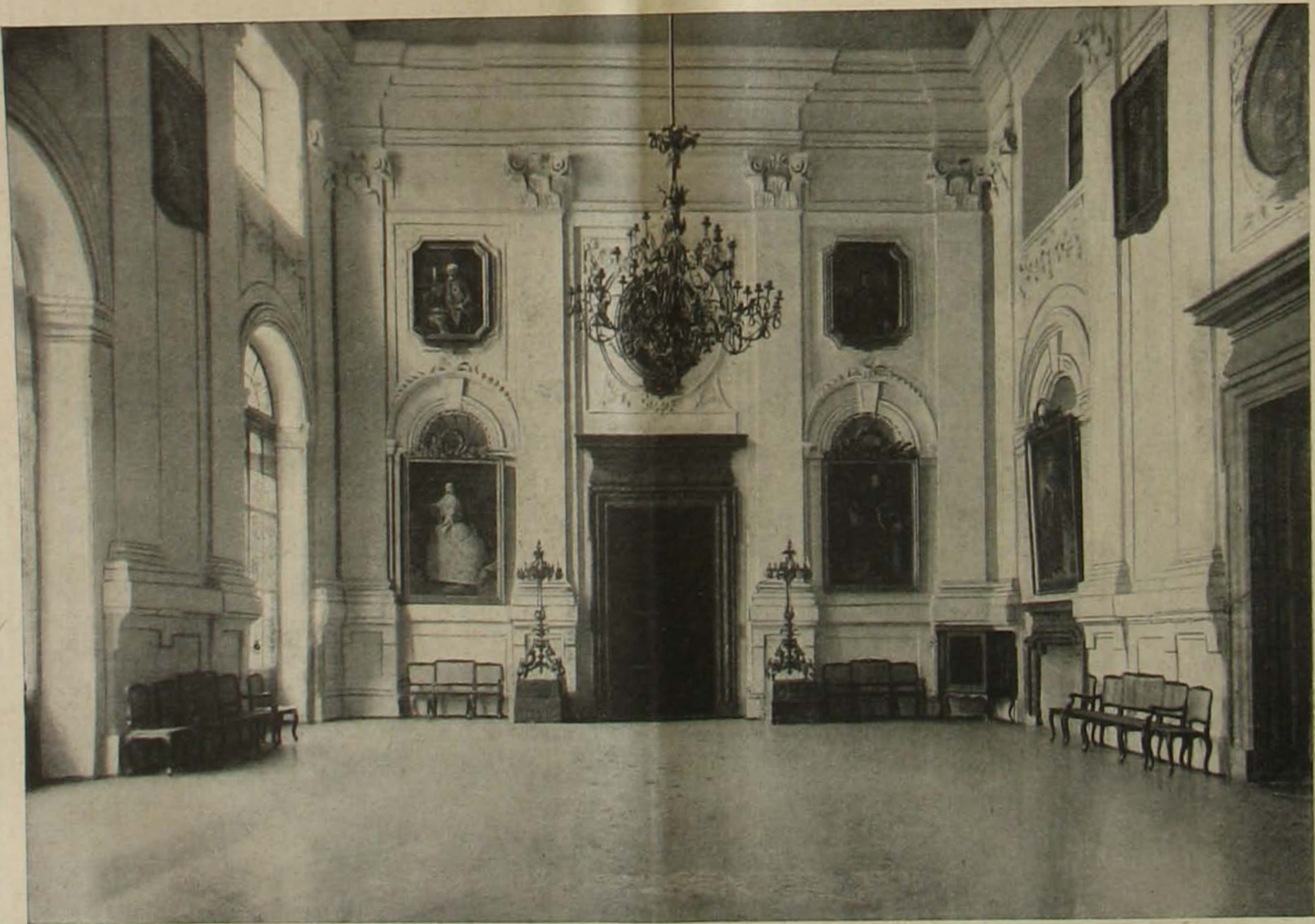
Horváth Markovics Mihály örmester, örsparancsnok ezzel az érveléssel szemben inkább kóborczigányokat gyanított a bűncselekmény elkövetésével, de nem akarván több szót szaporítani, elbocsátotta panaszoszt s a a szolgálat előírásához fogott.

Még jobban megerősítette Horváth örmestert a cigányok elleni gyanujában a kevéssel később odaérkezett tápiószelei járőr az a jelentése, hogy pár nappal előbb —

BUTOR

készpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TEREZ-KÖRÚT 8. SZ.
 13 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 83.-59.

BUTOR

A magyar gárda palotája Bécsben a Hofstallstrasseben. — A nagyterem.

márcz. 31-én — a tápiószelai határban elkövetett három rendbeli betöréses lopásban nyomoztak és a már addig megállapítottak alapján, szintén kóbor cigányokat gyanusítanak a többrendbeli rubanemű, bőr, pálinka és sertésbús ellopásával.

A további beszélgetés során szóbejött, hogy márczius hó vége felé volt ugyan egy cigánykaraván a tápiószelai határban, de azokat, miután igazolták, hogy a szomszédos Jánoshida községbe valók és semmiféle idegen dolgot nem találtak náluk, már a szóbanforgó lopások elkövetése előtti napon, a községük batárába való áthurczolkodásra utasították, mire azok mindjárt fel is készültek és Jánoshida felé eltávoztak. Szerintük tehát ezeket gyanú nem terheli s ők egy, a pusztavacsi határ felé húzódó cigánykaravánról értesülvén, azt iparkodnak felkeresni.

A két járőr ennél fogva két különböző irányban távoztak el Irsáról.

Horváth őrmestert a Berczelen megtartott helyszíni szemle teljesen meggyőzte gyanuja alaposágáról. A Schönlieber ágya végénél ugyanis egy vöröscsikos, piszkos zsebkezdőt talált, a melynek sajátságos füstös bűdös szaga mindjárt elárulta, hogy csakis kóborcigányé lehetett.

Nem is hallgatott tovább a panaszos és neje beszélgetésére, a kik akkor már a községbeliek pletykálkodása folytán, egyre-másra jelentettek volna fel a helybeli gyanús egyéneket, hanem az ellopott tárgyak mennyiségét, minőségét és értékét pontosan feljegyezvén, a község házához ment, hogy az előjárásnál érdeklődjön, hogy a napokban nem hallottak-e hirt arról, hogy a batár valamelyik részén kóborcigányok tanyáznának.

Az előjárás azonban, és az épen otthon volt pusztai kézbesítő semmiféle értesítést nem adhatott, mert — mint mondták — ilyenről náluk jelentést nem tett. Szerencsésükre még ottlétük alatt beérkezett egyik mezőőr s ettől megtudták, hogy az előző napon a Czegléd felé eső határ részen, a határdomb mellett, egy cigánykaraván táborozott két kocsival.

A járőr ennél fogva abban a reményben, hogy azokat még ott találhatja vagy ha el is mentek, útjuk irányáról a helyszínén esetleg az ottani tanyák között értesítést kaphat, a határ jelzett részébe lovagolt.

Itt azonban már csak a táborozó helyet találta, cigányok nem voltak sehol, a homokos határuton pedig, mivel már több koci is járt ott, nem lehetett megállapítani, hogy merre mehettek el s mivel a közebe tanyák lakossága se látta eltávozásukat, nyilvánvaló volt, hogy éjjel tüntek el onnan.

A járőr, mint ez már rendszeren szokás, szétnézett a táborozó helyen és környékén, kutatva valamely véletlenül otthagyott bűnjel után, miközben a közeli szántóföldön új ásás nyomait fedezvén fel, szuronynyal és kardjaikkal piszkálgatni kezdték a frissen ásott földet. Meglepetésükre egy vánkoshuzat marka került elő onnan, majd pedig a közeli tanyáról bozott ásóval tovább ásogatva, 18 darab vánkos- és egy darab dunnahuzatot találtak elő a nem is nagyon mély gödörben.

A náluk levő jegyzetekből mindjárt rájött a járőr, hogy ezek a Berczelenről lopott ágyaneműekből valók és ráismertek Schönlieber és felesége is, a kikhez ezeket a községbe beszállították.

Az előtalált eme bűnjelekből tehát nyilvánvaló lett,

hogy csakugyan kóborcigányok a tettesek; és az is, hogy csak öt vánkos- és két dunnahuzatot vittek magukkal, a többiből pedig kiürítették, illetve áttöltötték a tollat a saját vánkosaikba, illetve dunnáikba.

Miután pedig káros előadása szerint egyszínű huzat volt mind, a mit a cigányok magukkal vittek, egy hozzá hasonló, de nem a lopottak közül való vánkosczipát magához vett a járőr és elindult a karaván felkeresésére.

Itt megjegyzem, hogy a tápiószelai őr s fentemlített járőrétől, valamint később a berczeli tanyák között szerzett értesülésekből következtetve, a berczeli lopást elkövető cigánykaraván azonosnak látszott lenni a jánoshidainak mondott cigánykaravánnal, mert ezek is két kocsival voltak s lovaik leírása, valamint a férfiak és nők számának megjelölése is teljesen megegyezett azokkal. Valószínűnek látszott tehát, hogy azok nem mentek el haza a járőr által említett időben Jánoshidára, csak elhúzódtak az őket tova utasító járőr figyelmébe elő, s aztán még akkor éjjel a tápiószelai határbeli lopásokat elkövetve, a berczeli határba húzódtak át, innen pedig a berczeli lopás elkövetése után talán haza vagy más irányba vették az utat.

A járőr ennél fogva abban a reményben, hogy a sok lopott holmit bizonyára nem fogják hosszabb ideig magoknál hordani a cigányok, hanem esetleg otthon levő orgazdáiknál értékesítik vagy elhelyezik, először Jánoshida felé indult, gondolván, hogy harmadnap eltávozásuk óta már hazaérhettek a keresett cigányok.

Ebben a reményben azonban csalódtak, mert már Tápiószelén, az eközben eredmény nélkül oda bevonult fentebb említett járőrtől, miután ezek bevonulás előtt Jánoshidán is jártak, értesültek, hogy a cigányok ott nincsenek, sőt az ott szerzett értesülés szerint, pár hét óta otthon nem is voltak.

A járőr tehát visszatért az eredeti kiindulási pontra s a czeglédi tanyák között pihatólva, rájött, hogy a keresett cigányok a berczeli határból arra vették útjukat, onnan pedig rövid tartózkodás után a nagykőrösi határba mentek át.

Igy nyomoztak azután, hol elvesztve, hol újból megtalálva a cigányok nyomait, Tiszaföldvár, Vezseny, Szolnok, Ujeasz, Tápiógyörgye és Tápiószentmárton községek határaitban, de mindenüvé későn érkeztek s csak a táborozó helyüket találhatták fel a cigányoknak.

Vége is, az újból felfedezett nyomokon, jobban mondva a tanyák között nyert értesülések által megjelölt irányban haladva, több mint tíz napi keresés, pihatólás után, Jánoshidán meglepték a keresett karavánt. Átmotozták kocsijaikat és holmijaikat, de a hiányzó vánkos- és dunnahuzatokat nem találták közte, sem a tápiószelai határból ellopott holmik közül nem volt előtalálható egy se. Valószínűnek látszott tehát, hogy ha a húst, bort, pálinkát elfogyasztották is a közel két heti csavargásuk alatt, a többi lopott holmit, különösen a Berczelenről elhozott toll nagy részét vagy csavargás közben valahol vagy esetleg már Jánoshidán, az ottlevő orgazdáiknál értékesítették vagy elrejtették. Dunaik és vánkosaik tömöttek, sőt túltömöttek voltak ugyan, de az abban talált sokféle toll közül a berczeli káros ágytollait kiismerni semmiképp nem lehetett.

Ezek után személymotozás alá vették a karaván tagjait s így találták meg Kolompár Julin az egyik dunná-

FIGYELMEZTETÉS!

Ne vegyen addig grammofont, eufont, hanglemezt vagy bármily más hangszert, amíg

REICH ALADÁR mdhangszer készítő ::
BUDA EST, VIII. c. NÉPSZÍNHÁZ-UTCA 27. szám.

Csendőröknek 5% engedmény!

Képes árjegyzékét el nem kéri, amely ingyen lesz küldve. ::

Grammofon 22 K, eufon 35 K, hanglemezek 2-40 korona.

huzatból csinált és 344 pitykével diszitett szoknyát. S bár ez teljesen hasonlított a járőrnel levő vankosbuzathoz, sőt egyes részein az új varrástól elütő régi varrás is meglátszott, mégis mindannyian tagadták, hogy az a berczeli lopásból származnék és nem ismerték magokénak a helyszínen talált zsebkendőt se, pedig holmijaik között még három darab ahhoz hasonló zsebkendő is volt. Szóval tagadták a berczeli lopás elkövetését, valamint a többieket is.

A járőr mindezek daczára őrizet alá vette az egész karavánt s mielőtt velök nyomozni tovább indult volna, a helybeli lakosság körében pühatolt az iránt, hogy vannak-e és ha igen, kik lehetnek azok, a kikkel a cigányok otthonlétükkor bizalmasabban érintkeznek. Így tudták meg, hogy Eszes Róza és Csizmadia Mária ottani lakosok a cigányok bizalmasai.

Az ezeknél tartott házkutatás azután meghozta az eredmény további részét is. A hiányzó vankos- és dunnabuzatok, a toll nagyrésze, továbbá a tápiószelai lopásokból származó suba, csatlóláncz stb. mind előkerültek itt s a két nő be is ismerte, hogy csakugyan idős Farkas András és társaitól vették meg azokat egy nappal előbb hajnalban, mikor azok Jánoshidára bazarérkeztek.

De kiderült még itt egy, a betöréseknél sokkal súlyosabb természetű bűneset is.

A két orgazda ugyanis abban a hitben, hogy a cigányok árulták el őket, hogy viszont megboszulhassák magokat rajtok, bementék a járőrnek, hogy a cigányok az ifj. Kolompár Juli egy beteges kishát pár hónappal azelőtt, a jánoshidai és az alsószentgyörgyi határoknal való táborozásuk alkalmával elpusztították s ott valahol elásták.

A cigányok eleinte tagadták ezt, de mivel nem tudták igazolni azt, hogy a többek által ismert fiúgyermeket, ha mint állították is, természetes halállal meghalt, hol temették el, Horváth őrmester pedig figyelmeztette őket, hogy ha másként nem, a jelzett hely és környéke felásatása mellett is rájuk deríti ezt a bűncselekményt.

Ifj. Kolompár Juli beismerte, hogy a vád csakugyan igaz s hogy a kishűt, miután az nem a valódi Bozsányi Ferenczről való volt s folytonos betegeskedése miatt csak nyög volt a nyakukon, egyik éjszaka, mikor lopni akartak monni s a gyerek folyton sirt és nem akart tőle elmaradni, Bozsányi előbb vele akarta elpusztíttatni, de mivel ő erre hajlandó nem volt s rászólt a férfin, hogy pusztítsa el ő, ha meri, az a földre dobta a siró purdét és három lövéssel szétlőtte a fejét. Azután pedig még akkor éjjel, a határkő mellett elásták. Szerinte az esetnek szemtanuja volt az egész karaván.

Ezek után végre Bozsányi is beismerte a vádbeli cselekmény elkövetését és a többiek is, hogy annak szemtanúi voltak, de mert — szerintük — úgy se sokáig élt volna már a beteges gyerek és Bozsányi boszujától is félték, hát mindannyian elhallgatták az esetet.

A szolnoki kir. törvényszék kirendelt orvosszakértői jelenlétében, a jelzett batárkőnél meg is találták a gyerek hulláját, jobban mondva már csak a csontjait, mert a test lúgyrészei akkorára már mind elrothadtak; a koponyán azonban a három lövés helye még kétségtelenül felfedezhető volt.

Tizennégy nap telt el, míg Horváth őrmester és társa

a fáradhatatlan kitartással vezetett nyomozás során a karaván bűnlajstromának összeállításához szükséges adatokat a fentiek szerint összegyűjtötte, a bűnjeleket beszerezte s ennek alapján őket az igazságszolgáltatásnak átadhatta. De hogy szép eredményt értek el, az tagadhatatlan.

Közismert tény, hogy a büntügyi nyomozáshoz, ha azt sikeresen akarjuk vezetni és befejezni, sok türelmre, erős kitartásra, lépten-nyomon újabb leleménységre és fáradhatatlan tevékenységre van szükség.

Kétségtelen, hogy ennél a fentebb ismertetett nyomozásnál, eme követelmények mindegyike, több-kévesebb mértékben s a maga helyén és idejében kellően érvényesült. És csakis ezek érvényesülésének tulajdonítható, hogy a két hétig s két vármegye területén, több mint 10 község határában csavargó s továbbutazásaira mindig éjjeli időt és rendszeren járatlan dűlőutakat és általában területeket választó eme cigánykaraván elfogása sikerült; valamint az is, hogy, bár a bűnjelek fontosabb részeit elég idejük volt részben elfogyasztani, részben eladni, illetve eredeti állapotából teljesen megváltoztatni, mégis azok nagyrészt előkerítettek és azzal a tetteseket részben boismerésre bíratták, részben pedig tagadásuk ellenére is megdönthetetlen bizonyítékot szolgáltatottak be azok bűnösségének igazolására.

A kellemes illatok hazája.

Franciaország déli részén, északra Cannestől, a Földközi-tenger fölött, meglehetősen védett helyen fekszik a csodálatos középkori Grasse nevű városka. Ezt a városkát, hol a ködöt alig ismerik s a napnak sugarai-ban állandóan látható a kékülő ég, itt a hóval födött Alpok lábainál, választotta lakóhelyéül Flóra istennője.

Grasse lakói egész éven át szorgoskodnak a munkában. Márczius és április hónapban virágzott az ibolya és jonkilia s ekkor az ibolya virágából valami 900,000 fontot kell összegyűjteni, a jonkiliából (nárcziszféle virágfa) megközelítőleg 35,000 fontot. Májusban és júniusban a rózsa szezonja következik, a melyekből 3,300,000 fontot szednek össze gondosan átvizsgálva minden virágot, hogy a szirmok elválasztassanak a káros termőktől. Ugyancsak május és június hónapokban kell összegyűjteni a narancsvirágot, melyből vagy négy millió fontra van szükségök. A narancsvirág szedése veszedelemmel is jár, mert ily tömeg összegyűjtése sokakat kimerülési lázba hoz, sőt halálozási esetek is fordulnak elő. Június és július hónapokban kell nekik 45,000 font kakuk füvet s ugyanannyi rozmarinot összegyűj-

teni; júniusban beill a mirtus-szedés ideje is. Augusztus és szeptemberben gyűjtik a tubarózsát (1.400.000 font), jázmin (1.300.000 font) és a kerti meg másféle levendulát. Szeptember és október hónapokban a virág-érad befejeződik a kasszia gyűjtésével, melyből szintén valami 60.000 fontot kell összegyűjteni.

Egész éven át Grasse környékén átlag 10–12 billió virgot szednek össze; csak magából a jázminból, melynek egy virágocskája megközelítőleg 120 milligramm, 5 billió viragot szed össze emberi kéz.

Azok az emberek, kik az elpárologtató csarnokban dolgoznak, ép úgy el vannak foglalva, mint a virágzedők; mikor pedig szünetel a virágzási szezon, az éteri-kus olajnak az exotikus tájakról való beszerzésével vannak elfoglalva; az ylang-ylang a Filippinákról, a rózsafa Guianából kerül; továbbá a sahéjfa, szegfűszeg, szantálfa, pacsuli s másféle olajokra van szükségök.

A rozmaring, kakukfű, levendula, geránium, rózsza és narancsvirágokból az illatos olajokat vízzel való elpárologtatás által nyerik. Erre a célra megfelelő lepárló edényekbe helyezik a virágrészeket s a vizet; melegítés által a vízzel gőzzé alakítják, s a gőz magával ragadja az illanó olajat, mely bűtödedényben cseppfolyóssá sűrűsödik. Az olaj a víz felszínén úszik, a bonnan lezedhető. A víz azonban még mindig tartalmaz csekély mennyiségű olajat s ezt alkalomadtán vagy újra desztillálják vagy rózsavíz, jázminvíz, fleurs d'oranges stb. néven eladják.

A linom és könnyen elillanó olajokat (például jázmin, tubarózsza, jonkília) hideg úton elnyeletés által nyerik. Erre a célra üveglapokat vesznek, azokat farámmák l veszik körül, s az üveglapokat tiszta zsirral kenik be, s erre szórják a virágokat. A zsirra mindaddig friss virágokat szórnak, a míg el nem telik virágillattal «esszenciával» s az ilyen zsirnak «pomádé» a neve. A pomádéból hideg alkobollal kivonják az esszenciát, azután az alkobolt párologtatják s nyerik a virág illat töményített kivonatát, melynek «kvintesszencia» a neve.

Néha a virágokat megolvastott forró zsirba dobják, s benne kavargatják; az illanó olajokkal telített zsirt a virágrészektel szűrés és kinyomás által szabadítják meg. Ily módon nyerik a rózsza és narancsvirág a kvasszia és ibolya kvint esszenciáját.

Az illanó olajok nyerésének egy legújabb módja abban áll, hogy az illető virág illanó olaját petroleum-éterben feloldják, azután a petroleumétert erre való edényben elpárologtatják, s hátramarad az illó olaj szilárd állapotban, melyet parfums solidus név alatt ismernek. Ez az eljárás mód mindenféle virág illat kivonására alkalmas.

A különféle nyeresi módok befolyásolják az esszencia mennyiségét és minőségét, de különösen árát. Így például a narancsvirág félkilója elpárologtatás által nyerve közelítőleg 175 korona, petroleuméter által kivonva 300 korona, zsirtelítés által nyerve 790 koronába kerül. Itt meg kell jegyeznünk, hogy zsirtelítés által a lehető legtöbb illó anyag vonatki, mint bármely más eljárás által.

Grasse városka lakói élénken érdeklődnek minden iránt, a mi az ő dolgaikra vonatkozik; tanulmányozzák a növények azon részeit, melyekben az esszencia található, és tapasztalataik alapján meghatározzák azt az alkalmas időt, melyben a virágok levágását kell

eszközölni, tanulmányozzák a külső okokat, melyek a virágok növéset befolyásolják, megfigyelik a hőmérsékletet, a nedvesség fokait, az elektromosság, világosság és a talaj hatását. Szóval igyekeznek a tökéletesedés útján haladni. De ez az igyekezet még más okban is leli magyarázatát. Nagy, lelketlen ellenséggel állanak szemben, a kivel a harcot fell kell venni és ez az ellenség az ipari kémia.

Most az a kérdés merül föl, vajjon a harc a föld és laboratorium közt élet-halálra, kétségbeesetten és ellenállón fog-e menni? vagy pedig a tudomány társul szegődik, s a kétféle irányzatban, barátságos közreműködés áll be. Nézzünk körül, mit végzett eddig a laboratorium.

Minden természetes testnek, a laboratoriumban készült ikertestvérére akadhatunk, s a két test fizikai és kémiai tulajdonságokban megegyezik egymással. Több mint húsz év előtt értesülést nyert a tudományos világ, hogy a kóserü mandolaolaj főbb alkotó részét a benzoin aldehyd teszi, melyet a laboratoriumban a szénkátrányból készítenek. Ma a benzoinos aldehydöt nagy mennyiségben állítják elő, mert a festészetben szükség van rá s így nagyon is olcsó. Florida-, Karol és Virginiában terem egy növény, melynek leveleiben kumarin-nak nevezett esszencia található, s ennek gyöngye, kellemes és állandó illata van; s ez az illó olaj alapját képezé a «Neu mown hay» (friss széna) nevű illatszernek. Most már a kumarint mesterséges úton állítják elő és ez sikeresen versenyez az amerikai természetes készítménnyel. Mesterségesen készítik már a vanilint, s hogy mily nagy a kelete, mutatja, hogy évenként 25.000 font kerül forgalomba. Mesterségesen készítenek kámfort és nikotint is, de ezeknek mint árúknak jelentősége még nincs.

A szerves vegytan azonban itt nem állapodik meg: gyakran oly vegyületeket dob a piacra, a melyek, ha vegytanilag nem is azonosak a természetesekkel, de azoknak specziifikus tulajdonságait bírják. Így például van mesterséges mosusz, mely a Moschus-öz váladékából nyert mosuszszal semmi vegytani azonosságot nem mutat.

Az ipari kémia sok oly anyaggal gazdagítja a világot, melyek bocsos szolgálatot tesznek az illatszernek készítésénél. Így tudjuk, van szintetikus módon előállított heliotropin nevű vegyület, mely az illatszergyárosoknál nagy szerepet játszik. A heliotropinnak különösen finom és állandó illata van s összekeverve vanilinnal, adja a «fehér heliotrop» nevű illatszert. Egy másik kémiai produktum, mely a parfümeriákban nyer alkalmazást, készül a terpentinolajból; ebből a célból a terpentin-olaj a kémiai reakciók egész sorozatának vétetik alá, míg végre előáll a «terpineol», mely az orgonavirág kellemes és finom szagát érezteti. Ebből készítik a «fehér orgona» nevű illatszert, és különösen használják mosdószappanhoz. A kedvelt ibolyaillat vetélytársául jelentkezik a «ionon», melyet hosszú és fáradtságos kísérletezés után sikerült előállítani a citrom-olajból.

A szintetikus vegytan sikerei semmi esetre sem múlhatnak el nyom nélkül, s a felfedezéseknek nagy mérvű következményei is lettek; miből az ember azt következtethetné, hogy egyes illatszernek ára lemenne, pedig legtöbbnél nem úgy van. Így például ismeretes, hogy a mesterséges mosusz megjelenése óta, a természetesnek sem szükséglet, sem ára nem kisebbedett; ugyanez

Merkur kerékpárok

Csendőrségi alkalmazottak kerékpárakból 20 kor., alkatrészekből és gummikból 20 % áron. —
Arje jz-eket ingyen
és bérmenten küld

DÉRY EDE

kerékpár- és varrógép
nagyraktár

SZEGED.

tapasztalható a vanilinnál is, a vanília termelése nem változott, sem ára nem esett. A mi pedig az „ionon”-t illeti, annak megjelenése után az ibolyatermelés még nagyobb mértéket öltött.

Bátran mondhatjuk, hogy a mesterséges készítmények megjelenése óta, a természetes anyagok áresése nem következett be. Ennek okai igen egyszerűek: 1. A természetes esszencia tartalmazza az anyagok azon minimális részeit, melyeknek nagy a jelentőségök az illatszer finomságában és áthatóságában, de az analízis előtt rejtve maradtak; 2. A kémiai készítményeknek köszönhető, hogy az illatszerkészítő, cukrász és szappangyáros árúikat olcsón adhatják, mert újabb klienturára akadtak a szegénységben, melynek szaglási érzéke nem oly kényes. A gazdagabb megadja az illatszer árát, mert tudja, hogy igazi virágból készült. J. V.

KÉPEINKHEZ.

A magyar gárda palotája Bécsben.

Az osztrák fővárosban még most is sok, a régi időben épült magyar ház van, jeléül annak, hogy volt idő, mikor a magyar arisztokrácia számos tagja, csak hogy a császári udvar fényében sütkérezhessen, állandóan Bécsben tartózkodott s úgyszólván csak vendégként jött haza néha-néha.

Természetesen ezek a házak nemcsak pazar belső berendezésükről voltak híresek, hanem az építészeti finomság és izléses, nemes stílus is szembeötölő módon érvényesült rajtuk.

Különösen sok mágnásunk épített családi házat Bécsben Mária Terézia királynő idejében, a midőn a szépségéről messze földön híres királynő a kizárólag magyar mágnás és nemes ifjakkól álló magyar királyi testőrségét létesítette.

Eme sok szép palota között is feltűnő volt az említett testőrségnek teljesen magyar pénzen épült saját palotája, a képeink egyikén bemutatott gyönyörű épület, a melyben a testőrséghez felvett nemes ifjak és mindenlortó kapitányuk, a ki szintén mindig egy magasabb katonai rangu mágnás volt, nemesak lakást kaptak, hanem a vívásra s különféle játékokra berendezett termekben szórakozást is találtak.

Utóbbi időben már csak mint történelmi emlék szerepel ez a palota. A telek és épület egy részét időközben el is adták. A megmaradt részt pedig, úgyszólván kaszárnyaszerű berendezés mellett, az együttes testőrség altisztjei (legénysége) lakja. Híre sincs most miarott a régi módon összeállított magyar gárdának, sőt nemrég már azt is bírsztelték, hogy ezt a gárdát, miután a vele való diszéltségre ma már alig van szükség, fenntartása pedig óriási összegbe kerül, egészen föl fogják osztani s ugyanakkor eladják a most is nagyjából üresen álló palotát is.

Ez a palota Bécsnek most is egyik legszebb építészeti emlékei közé tartozik s a ma már elhanyagolt, kiesérelt berendezése is annakidején pazar bőkezűségre és nemes izlésre mutatott.

E palotáról s annak belső berendezéséről felvett képek közül a jelen számunkban néhányat olvasóinknak bemutatunk.

HIREK.

Adomány. A létesítendő internátus alapja javára a vészti őrs két koronát adományozott, mely összeggel az alap vagyona 26,763 korona 76 fillérre emelkedett.

Gál János kitüntetése. Ő császári és apostoli királyi Felsege 1912. évi április hó 4-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával, Gál János fumei lakos, kávébeviteli üzlettulajdonos és a csendőrség kávé-szállítójának az „udvari szállító”-i ezimet méltóztatott legkegyelmesebben adományozni.

Letartóztatott képűgynök. Csekő József aranyosmaróti őrsbeli csendőr ez. őrsvezető április 13-án dél előtt Vörös Sándor miskolci lakos, képűgynököt a községben tudomásul vett lopás gyanuja miatt kardosan Aranyosmaróttól Barstaszár község határáig üldözte, hol Vörös egy vastag fa mellé húzódva az őt nyomon követő Csekő ez. őrsvezetőt forgópisztolylyal célba vette, mire utóbbi az utána felszerelve siető Cölle Kálmán csendőrtől a fegyvert elvéve, abból Vörösre három eredménytelen lövést intézett. A lövések után Vörös forgópisztolyát eldobva, a járőr által elfogatott és az aranyosmaróti kir. járásbírósnak átadatott.

Pórujárt támadók. Április 15-én délután Zsóka Gergely és Zsóka László ujesanálisi lakos, rablással gyanúsított egyének, Gesztelyen a velük szemben szolgáltilag fellépett Kiss István ez. őrsvezetőt megtámadták és annak kardját lefegyverzési száundekekkel megragadták. A szorongatott helyzetbe jutott ez. őrsvezetőnek Gaskó István gesztelyi éjjeliőr sietett segítségére, ki a támadók közül Zsóka Lászlót baltával fejbevágta, miáltal a további támadást elhárította. Kiss ez. őrsvezető a támadóktól való felszabadítása után ugyancsak Zsóka László karjára egy kardvágást intézett. A megfutamadott támadók elfogattak.

Ellenszegülések. Szervesd krassó-szörénymegyei községben, április 15-én este 3/49 órakor Atyánszky József csendőr, szolgálatteljesítés közben a neki ellenszegülő Vladu Nikolae ottani lakos ellen, annak súlyos, de nem életveszélyes sérülésével végződő ezuronyfegyvert használt. — Jénczer Márton ez. őrsvezető, április 14-én este kilenc órakor a bars megyei Nagysalló községben, szolgálatteljesítés közben, Szolcsánszki Andras ottani lakos ellenszegülővel szemben, annak súlyos sérülésével végződő ezuronyfegyvert használt.

Egy lopás kiderítése. Bedák István kondorosi lakos kárára, annak zárt asztaltiókjából, április 1-én éjjel ismeretlen tettesek 6072 korona 70 fillér készpénzt elloptak. A káros panaszára Kosztin Imre őrsvezető, kondorosi őrsparancsnok a nyomozást bevezette és 175 órai szakadatlan nyomozás után a tetteseket három nő személyében kiderítette és azokat a náluk előtalált 5950 K készpénzzel és a lopásnál használt kulccsal együtt, a szarvasi kir. járásbírósnak átadta. Az ellopott pénzből hiányzó 122 korona 70 fillért tettesek a pénz elrejtése közben elvesztették.

Kérelmek. Boga József, Csákberény községben állomásos csendőr, kéri az 1911 decz. 1-én a III. számú csendőrkerület állományaiba lépett Bartók Ferencz csendőrt, továbbá Plesia Tivadár, Nagytopolly községben állomásos csendőr ez. őrsvezető, az 1911. évben vele a nagytopollyi őrsön szolgált Posztós György ez. őrsvezetőt, végül

POLGÁR SÁNDOR
orvosi műszer- és kőzser gyárossnál
telep: Bpest, VII., Erzsébet-körút 50.

legújányosabban beszerezhetők összes betegápolási tárgyak, kőzserok, fecskendők, m. kir. szab. Polgár-féle sérvkötők, gummihoronyák stb. stb. — Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld az üzletvezetőség, csak megadandó, mily tárgy szükségeltetik.

Ezen hirdetés beklüdtése esetén 10% ártárazményt a Csendőrség Lepokolvasóinak.

pedig Pap Sándor, Monostorszeg községben állomásozó csendőr ez. őrsvezető, az 1909. évben felszerelt Schultz Mihály csendőrt, hogy czimeiket velük közöljék.

KÜLÖNFÉLÉK.

A fák muzeuma, Amerika úgy él a köztudatban, mint a pénzszerzés tipikus országa, a hol gyakorlati gondolkodású lakosság minden törekvése dollárszerzésre és gyűjtésre irányul. Pedig be van bizonyítva, hogy a lakosságot ideális célok is lelkesítik s a gazdag milliárdosok jóvoltából a világ legnagyobb tudományos intézetei s leggazdagabb múzeumai és mügyűjteményei az Egyesült-Államok birtokában vannak. Sőt a száraznak képzelt jonkinek fejlett érzéke van a természet szépségei és csodái iránt, s a világ legnagyobb és legnagyobb-szerű parkja, a Yellowstone National Park éppen az északamerikai Egyesült-Államokban van s hatalmas törvény védelemben részesül. A Revue című francia folyóirat legújabb száma azt írja, hogy az Egyesült-Államok kebelében fönnálló, „Természeti szépségeket fönrtartó testület” nagyszabású terv megvalósításába fogott. Olyan múzeumot létesít ugyanis, melynek faállományában élő példányban képviselve lesz minden égőv és minden ország valamennyi faneme. A nevezetes famúzeumot a New-York állambeli Letchworth-Parkban állítják föl s kettős cél szolgálataiba szegődtek. Elsősorban értékes szemléltető eszköze lesz a természettudománynak, másodsor nepparkul fog szolgálni, mivelhogy a parkba szabad bemenetele lesz mindenkinek. A park korábbi tulajdonosától kapta nevét, a ki 1859-ben szerezte meg vétel útján a pompás birtokot, a melyben Amerika őslakóinak akart örök emléket állítani. Letchworth nagy szenvedelemmel gyűjtögette az indiánusok primitív eszközeit s földbirtokán olyan épületeket állított, melyek pontos utázmatai voltak az irókéznek s egyéb indiánus törzsek tanácskozó- és lakókunyhóinak. Emlékszobrot állított továbbá parkjában Mary Semisonnak, a ki egész életét az indiánusok körében töltötte, nyelvük, szervezetük és szokásaik tanulmányozása végett. Letchworth 1910 végén halt meg s birtokát indiánus gyűjteményeivel együtt New-York államra hagyta azzal a kikötéssel, hogy mindig nyilvános park maradjon. Az állam elfogadta az alapítványt s most Letchworth parkjának területén fogják létesíteni a famúzeumot, mely tudományos érteken kívül a világ egyik legszebb tájképe lesz nemzetközi faállományával.

A legboldogabb életkor. Egy londoni lap körkérdések révén szerette volna megtudni, hogy az emberi élethen melyik a legboldogabb kor. A forradalmi szoczialista nézetei révén közismert Worwick grófnő, a ki mostában felolvasó-körúton jár Amerikában, némi szárkazmussal azt felelte a körkérdésre, hogy a legboldogabb kor néha a harminczadik életév után következik el, esetleg a negyvenedik után, de az ötvenedik után egész bizonyosan. Borischier színész azt hiszi, hogy legboldogabb az ember, miután az ötvenedik évét átlépte és tart ez az állapot, a míg elkövetkezik a hatvanadik év. Roberts Porcs politikus Gladstonet mondja a legboldogabb embernek, a kit valaha ismert. Gladstone hatvan éves korában még annyira optimista volt, hogy optimizmusáért és temperamentumáért sok hász éves ifjú megirigyelhette volna. Ellen Perry színésznő egy filozófus bölcsességével mondta, hogy ő boldog és boldogtalan is volt életének mindegyik szakában. Ő tehát a legboldogabb korszaknak se az egyiket, se a másikat nem mondhatja. Blaud irónő azt vallja, hogy legboldogabb a gyermekkor, mert a gyermeknek nincs igazi gyötrelme, nincs meg benne a felelősségérzet és mert fogalma sincsen az élet nyers valóságairól. A gyermek van abban a korban, a melyben a legkisebb és a legjelentetlenebb dolgok is nagy örömmel töltik el a lelket. Crook képviselőnek már más a véleménye: fájdalommal emlékezik a szomorú gyermekkorára és élete későbbi szakában, a szerencse ide-oda ingadozása után csak most, hatvan éves korában érkezett el abba az időszakra, a melyben valósággal boldog. Mindent összevéve tehát, az a végeredmény, hogy az emhernek meg lehetőszen meg kell öregedni a boldogságra.

Amerika a válás ellen. Tudvalevő, hogy az amerikai bírák helyzete igen kellemes, mert felette sok esetben módjuk van arra, hogy ítéleteket a maguk tetszése szerint hozzanak, vagyis a nélkül, hogy ragaszkodnának a törvény úgynevezett „holt” betűjéhez. Ez a körülmény adott módot Blackmor bírónak, hogy egy ítéletében keményen kikelhessen a válás ellen, a mi Amerikában már járványszerűen dühöng. Az ítéletében kifejtötte, hogy nem szolgálhat válási okul a kölcsönös ellenszenv, a mi a jellem kölcsönös elviselhetetlenségén alapul, nem lehet továbbá válási ok a házastársi kötelesség elbanyagolása, a házassági közösségnek rövid időszakra való megszüntetése, sőt a házasságfeleknek a sértegetést, az

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, bosznial csendőrség, cs. és kir. közűshadsereg szerződ. szállító

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbórból készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény mellett szállítását. " " "

Kivánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

enyhébb természetű rágalmazást is tűrni kell, mert a házasságkötéskor nyomatékosan kijelentették, hogy jobban, rosszban egyaránt kitartanak egymás mellett. A házasság feloldását Blackmor csak akkor tartja megengedhetőnek, ha a férj vagy az asszony olyasmit követ el, a mi testi fenytétet érdemel, vagy pedig akkor, ha az egyik fél rágalmazással olyan botrányt okoz, a mi a többi ember szemében lehetetlenné teszi a meghurcoltat. Európában alkalmasint nem fogják megérteni, hogy ez az ítéletmondás miért hangozhatik mérésnek, vagy éppen forradalminak az amerikaiak fülében. Ám az európaiat csak arra kell figyelmeztetni, hogy néhány év óta az amerikai bíróságok divatba hozták a házasságnak legcsekélyebb, vagy éppen nevetséges okból való felbontását.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

1912. tavasz. 1090 koronát kap.

B. L. csendőr, Ditró. Minden esetben a fűtési és világítási általánnyal élvező őreparancsnok köteles.

Különítmény. A cs. és kir. 52. gy.-ezred ez idő szerint nem állomásozik Budapesten.

Neptun. 1. Beküldött cikke nem közölhető. 2. Az állapotot jelentsék esetleg a legközelebbi tiszti szemlén. 3. Még nem tudjuk.

38. Véleményünk szerint a Btk. 361. §-a lenne az irányadó

1000. Nem közölhető. Az írás alapelve, hogy az ember helyesen, hiba nélkül írjon. Ön pedig elég gyakran vét ezen legegyszerűbb szabály ellen.

Izella-Zenta. Az 1910. évi 57,000 számú belügyminiszteri rendelet szerint gépjárművet használni csak forgalmi engedély mellett szabad. Gépjárművet csak oly egyén vezethet, ki a megfelelő gépjárművezetői vizsgát letette és vezetői igazolvánnyal el van látva. Városok és községek belterületén 3000 kg-nál nem nehezebb gépjármű óránként 25, ennél nehezebb 20 km sebességnél nagyobb sebességgel nem haladhat.

Szentlőrincz, P. J. Ily dolgokra nézve tanácsot elvből nem adunk.

444. Csak egy ízben lehet illetek mellett próbaszolgálatot teljesíteni.

P. i. e. Eldig nem kaptuk meg.

Érdeklődő. A szolgálati idő lett figyelembe véve. Kérheti, de kilátás nincs, hogy eredményel fog járni. Az ön által hivatkozott II. m. rendelet csak 1911. évtől érvényes. Csak most felezték fel? Hiszen már 1910. évben is oda volt besorolva, a hol most van.

R. M. Ógyalla. A „Pótlék” XVI. fejezet 13. pontja a közigazgatásban résztvevő csendőrökről beszél. Kérjenek döntést a szárnyparancsnokságtól.

480. A szállásolási törvény öre nézve kivételt nem tesz. Az a kérdés, hogy a bérletkor kikötötte-e a háztulajdonossal, hogy önhöz nem szállásolhatnak be, ha igen, úgy csak vele szemben érvényesítheti jogát, ha pedig nem, mit sem lehet ellene tenni.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározás.

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1912. évi márcz. hó 30-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával:

Csoma Sámuel, m. kir. I. számú csendőrkerületbeli törzsörmesternek, 40 éven felüli, kiválóan buzgó és igen erdeményes szolgálatainak elismerésül az *arany érdemkeresztet* legkegyelmesebben *adományozni* méltóztatott.

Előléptettek:

1912 április 1-ével:

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Bolla József és Rákosi Ferencz cz. őrmesterek, továbbá
a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Lukács Jenő és Török Nyegre Béla cz. őrmesterek,
őrmesterekké;

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Fodor István II. cz. őrsvezető, *őrsvezető cz. őrmesteri*é;

Varga András I. cz. őrsvezető, *őrsvezetővé*;

az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Pura Tódor, Debera János, Vas József, Tarpai András, Horváth György II. és Teperics István csendőrök; továbbá

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Molnár Sándor II., Helyes Sándor, Sárdi József, Papp István, Lúzar Adolf, Nyenyestján Sándor, Szabó Károly, Kozma István, Traisza Sándor, Bodi Lajos, Kovács József IV., Azari Sándor, Szamosi Vazul, Nagy Sándor és Tóth Lajos I. csendőrök; végül

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Klement Károly, Aranyos Antal, Ladányi László, Markotán Imre és Tóth Lajos csendőrök, *csendőrz. őrsvezetőkké*.

Katonai szolgálati jel:

Az I. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel ellátott:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Gál Lajos járásörmester, 1912 márcz. 29-én, Halasi Salamon cz. őrmester, 1912 márczius 29-én és Riesz József törzsörmester, 1912 márczius 31-én;

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Forró Sándor járásörmester, 1911 július 3-án, Szoboczky József járásörmester, 1912 márczius 13-án és Nagy Bálint őrmester, 1912 márczius 15-én;

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képea olcsón finom és jó hangszert szállítani, mint REMENYI MIHÁLY, a Ludovika Akadémia házi hangszertész-
tője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, zsinbalom,
harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg Roményi legújabb képes
Külön költségítés díjtalanul. Kivitel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hang-
szerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kerendő

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Menesik Emil törzsőrmester, 1911 november 26-án,
Juhás Mihály járásőrmester, 1911 december 19-én,
Szabó Mihály L. járásőrmester, 1911 december 23-án,
Virág András járásőrmester, 1912 február 10-én és Jurcsuk József ez. őrmester, 1912 április 6-án.

A II. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel ellátott:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Lakatos István őrmester, Galambosi Gábor őrsvezető,
Kiss Mihály, Dörnyei János, Torma Vilmos ez. őrsvezetők,
Bognár János, Suhajda Mihály, Wendling János csendőr ez. őrsvezetők és Kiss Gábor csendőr, 1912 márczius 29-én, Márovics Mátyás ez. őrmester, Gersch József és Polovics János ez. őrsvezetők, 1912 márczius 30-án és Csorba Imre ez. őrmester, 1912 április 1-én;

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Nagy Gábor ez. őrmester, 1909 október 6-án, Bartók József csendőr ez. őrsvezető, 1910 december 7-én,
Kocsis József csendőr ez. őrsvezető, 1911 október 5-én,
Kovács L. István I. ez. őrmester, 1911 november 7-én,
Vidóczy G. János ez. őrmester, 1911 november 22-én,
Soós Miklós csendőr ez. őrsvezető, 1911 december 12-én,
Fölker Sándor ez. őrsvezető, 1912 január 4-én, Oszoli István ez. őrmester, 1912 február 11-én, Méhes Zsigmond csendőr ez. őrsvezető, 1912 február 28-án, Biró Mihály csendőr ez. őrsvezető, 1912 márczius 1-én, Jakó Béla ez. őrmester, 1912 márczius 12-én, Barizs Lajos ez. őrsvezető, 1912 márczius 15-én, Szücs Gy. Lajos I. ez. őrmester, 1912 márczius 23-án, Kiss János II. ez. őrsvezető, 1912 márczius 29-én;

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Matisz Mihály ez. őrsvezető, 1910 október 5-én, Szabó József ez. őrmester, 1911 november 8-án, Kerekes Tivadar csendőr ez. őrsvezető, 1912 január 26-án, Lőrinczi Imre csendőr ez. őrsvezető, 1912 február 8-án, Rogozsán Cyrill ez. őrsvezető, 1912 márczius 7-én, Szőke László ez. őrmester, 1912 márczius 22-én, Hatar Imre ez. őrmester, 1912 április 22-én és Gellért Imre ez. őrsvezető, 1912 április 24-én.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Delezsán Pál, Sornyai Miklós, Bosnyák Lázár, Balázs Péter, Buciumeán Andron, Oresán Miklós, Szurvas Ferencz, Schmied György, Bikis Gábor, Németh János, Oláh István II., Schweitzer János, Gál Mihály, Mager János, Bankó János, Bogdánov Szvetozár, Szakács László, Ördög János, Putnoki József és Simon Domokos csendőrök;

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Deme Ferencz, Kovács Ferencz, Kucsó Mátyás, Brind János és Váróczy Károly csendőrök; végül

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Kerekes István, Béri Lajos, Ragyelik János, Martin Tivadar, Németh József IV., Farkas Miklós, Major Rezső, Hujber Pál, Vida Antal, Steiger Imre, Imre Ferencz, Takács Ferencz I., Németh István XIV., Horvath József XV., Ftics Ferencz, Juhász György, Szabó István II., Bakarecz József, Kovács József V., Páris Miklós, Kálmán Gábor, Kazi Károly, Gulyás Károly, Kiss Lajos, Kiss István, Nagy Miklós, Gál Ádám és Horvath József XVI. csendőrök.

Névváltoztatás:

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Klein Menyhért csendőr ez. őrsvezető, a m. kir. belügyminiszter urnak 1912. évi 36,016/VI—a. szám alatt kelt engedélye alapján, vezetéknevét «Erdős»-re változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Szabó Zsigmond ez. őrsvezető, Györky Erzsébettel, 1912 április 8-án, Szegeden.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Szabó József ez. őrmester, Holics Izabellával, 1911 december 2-án, Újfehértón.

Pink Pál ez. őrmester, Princzinger Juliannával, 1912 január 24-én, Csomaközön.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, = VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

...: Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus válaszlékban. . .:

Honvédelmi miniszter úr ö nagyméltósága által legújabbán kiadott közgazdálkodásra vonatkozó Cs 20 jelzésű Határozmányok című szolgálati könyvben előirt minták szerinti nyomtatványok és könyvek nemkülönben leltárak raktárunkon már készen kaphatók.